

PlanetProof in aardappelen

Het bedrijf van Cosun-bestuurslid Arwin Bos is PlanetProof. Arwin is vicevoorzitter van de raad van beheer. “Maar weinig leden realiseren zich hoeveel die raad allemaal bespreekt.”

Arwin Bos is op zijn bedrijf druk in de weer met duurzaam telen. Hij zaait standaard een groenbemester na de tarweteelt. Stro wordt gehakseld en binnen 24 uur ondergewerkt. Langs de akkers groeit vegetatie waar een patrijs vrolijk van wordt. Bloeiende akkerranden helpen bij de natuurlijke bestrijding van ziekten en plagen, zodat de inzet van insecticiden beperkt blijft. Op een deel van zijn percelen past hij niet-kerende groundbewerking toe. Het dak van zijn schuur ligt vol zonnepanelen. “We wekken vier keer meer stroom op dan we nodig hebben. En dat is veel. We hebben veel stroom nodig voor de koeling want we bewaren tot augustus aardappelen. Voor de fritesaardappelen telen we PlanetProof, het hoogst haalbare. We doen op de duurzaamheidsmaatstaf goed mee”, zegt Arwin.

ZaaiBED

Bos heeft een bedrijf van 130 hectare met 25 hectare suikerbieten, 45 hectare aardappelen en de rest graan. “De suikerbiet is het enige gewas, waarvan je bij het zaaien al weet, dat je er iets aan verdient”, zegt hij. Met 13,9 ton suiker viel de opbrengst afgelopen jaar tegen. “Het gemiddelde in de Haarlemmermeer is normaal 15 ton en 90 ton bieten. Ik ben dagenlang bezig geweest met het maken van een goed zaaiBED. Door de droogte kregen we het niet goed voor elkaar”, vertelt hij. Het verbod op neonics zorgde bovendien voor opkomstproblemen. Problemen met vergelingsziekte waren er amper. Afgelopen jaar heeft hij in de bieten één keer volvelds een insecticide gespoten. In de aardappelen helemaal niet.

Arwin woont in het buitengebied van Nieuw-Vennep. De boerderij in Zwanenburg, twintig kilometer verderop, moest plaatsmaken voor Schiphol. De percelen zijn nog wel in gebruik.

Coöperatieboer

Bos is coöperatieboer in hart en nieren. “Een familietrekje. Mijn opa vond al dat je daarmee het verste komt. Een coöperatie is marktmacht creëren met elkaar. Dat is essentieel om een reële prijs te kunnen krijgen. Samen kom je verder dan alleen. Zeker in suiker. In suiker zelf zit niet veel toegevoegde waarde. Dus moet je samen een vuist maken. Als we geen krachtige coöperatie zouden hebben, zou de teelt verdwijnen.” Een coöperatie is ondernemerschap van de lange adem, stelt Arwin. Het gezamenlijke ledenbelang is de continuïteit en winstgevendheid op de langere termijn. Daarvan hangt

tevens het individuele bedrijfsbelang af. "Niemand zit erin om 'even snel te cashen'. We kijken naar: 'Hoe verder voor de volgende generatie?' Dat is heel krachtig. Buitenlandse telers zijn jaloers op de manier waarop wij het als coöperatie voor elkaar hebben. Met in het algemeen een mooie bietenprijs en een boerenbestuur dat echt bestuurt."

Voor de plus op de prijs moeten de niet-suikeractiviteiten zorgen. Arwin: "De suikerbiet is een belangrijk gewas in het bouwplan. Het gaat erom de bietenteelt rendabel te houden. Daarvoor is flink geïnvesteerd. De bietenteler wordt daar beter van. We hebben een strategie met een financiële doelstelling. We willen toe naar een situatie dat we zelfs in jaren met lage suikerprijzen een bietenprijs van 40 euro kunnen betalen. Dan moet er dus serieus geld verdiend worden bij de niet-suikeractiviteiten. Daar gaan we voor." Veel wordt daarbij verwacht van Aviko, dat Cosun sinds 2000 volledig in eigendom heeft gekregen. "Dat wij als akkerbouwsector zo'n grote wereldspeler hebben, moet je koesteren", vindt Bos.

Arwin Bos: 'Bestuurswerk is mooi, uitdagend werk'

Arwin (36) levert zelf overigens niet aan Aviko. Zijn bedrijf De Aardappelboer teelt Agria voor de versfritesmarkt en voor rechtstreekse levering aan horecabedrijven en frietzaken. Hij teelt daarnaast bijzondere rassen, die ook naar de horeca gaan of in de supermarkt belanden. Het zijn rassen die zich moeilijk laten telen. Ze groeien ongelijkmatig, geven weinig kilo's en zijn kwetsbaar bij de oogst. Bos begon in 2013 met zijn smaakrassen en bouwde daarmee een vast klantenbestand op. "We wilden ons echt onderscheiden. Je kunt dan niet zomaar een ander ras gaan telen", vertelt hij. Afgelopen jaar hebben zijn aardappelactiviteiten hem door corona weinig gebracht. Zijn Roseval (een roze aardappel) wist hij via het winkelschap te slijten. Van de La Ratte (een ras uit 1872) ligt nog een deel in de schuur te wachten op afnemers. "Corona heeft heel veel pijn gedaan", zegt hij. De Vitelotte Noir (een donkerparse truffelaardappel) teelt hij om die reden dit jaar maar even niet.

Raad van beheer

Bos, tevens afgestudeerd als jurist, is vicevoorzitter van Cosun sinds 2016. "Het is mooi, uitdagend werk. Je moet het op je bedrijf wel goed organiseren", zegt de oud-advocaat. Bos werd voor de vacante zetel in de raad van beheer als kandidaat voorgedragen door de kring Holland, toen er nog geen open sollicitatie was. Hij had toen al ervaring opgedaan in lokale bestuursfuncties en als provinciaal bestuurder bij LTO. Gemiddeld is hij zo'n twee dagen per week kwijt aan het Cosun-bestuurswerk. Voorzitter Dirk de Lugt heeft er de hele week een dagtaak aan. Op zijn bedrijf heeft hij hulp van drie medewerkers. Een deel van het werk doet hij in samenwerking met zijn buurman.

Bestuurlijk-organisatorisch zit Cosun goed in elkaar, vindt Bos. "Tussen het boerenbestuur en het management zit geen licht. De directe leiding over de bedrijven is gedelegeerd. Dat moet je overlaten aan mensen met kennis en ervaring. Als bestuurder moet je wel de juiste vragen stellen en op de goede manier de juiste beslissingen nemen, want wij zijn eindverantwoordelijk. Als het fout gaat, hebben wij het voor de boeren niet goed gedaan." De drie externe leden in de negenkoppige raad brengen de aanvullende specialistische kennis in, zodat die haar werk beter kan doen. De raad buigt zich over een grote verscheidenheid aan onderwerpen. Zo moet de raad ondermeer toestemming geven over alle investeringen boven de 5 miljoen euro. Maar er komen ook zaken aan de orde als de marktsituatie bij de diverse bedrijven, het verlies aan gewasbeschermingsmiddelen, de fluctuaties in de suikerprijzen, nieuwe marktkansen, het personeelsbeleid, de financiële stand van zaken van het concern, de cybercrime-risico's voor de bedrijfsvoering, de strategie en de innovatieagenda. "Die laatste staat bijna iedere maand op de agenda. Ook daarin moet je keuzes maken. 'Welke proeffabriek bouw je wel en welke niet?', bijvoorbeeld. Maar weinig leden zullen zich realiseren hoeveel de raad allemaal bespreekt", aldus Arwin.

Ton Schönwetter